

Передплата
на «РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.
За границею:
на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з виплатою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Подружжю число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановкх псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудни.
Редакция, адміністрация і
експедиция «Руслана» приул.
Оссолінських ч. II. (партер)
(фронт від ул. Тихої). Експе-
диция місцева в Агенції
Соколовского в насажі Гавс-
мана.
Рукописи звертає ся лише
напереднє застереженє.—
Реклямації неопечатані є
вільні від порта.— Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні довесени по 30 сот.
від стрічки.

Організація буковинських Русинів.

(Δ) З того часу, як Буковинська Русь почала відроджувати ся, як там почало проявляти ся свідоме народне житє, як почав ся там рух на політичнім полі, станули провідники сего руху відразу на яснім становищі і відказали права іменем Буковинської Русі і буковинських Русинів промовляти таким людям, що відцурали ся рускої мови і рускої народности. Тимто всіх тих, що підшивали ся під імя руске, а голосили ідею об'єднання з Московщиною, відсуджено там відразу яко відступників від права промовляти або ділати в імені буковинського руского народу. Тим способом відразу положено там таму баламутству, яке в Галичині з вини таки деяких народоцевчих політиків піддержує в рускій суспільности розлад і розстрій через т. зв. Старорусинів, котрі є лише закаптуреними москвичами

Ледво кілька людей, як пок. Ігн. Онискевич, многозаслужений віцемаршалок др. Стоцький, Пігуляк, Ом. Попович і ин. стануло на Буковині при кермі народній і в короткім часі всіли розбудити не тільки нечисленну там руску інтелігенцію, але пішли в народ і довели до народної свідомости широкі народні верстви. Нині рвуть ся ті широкі верстви народні до діла, відчувають потребу безпосередної і живої участі в народній культурній роботі.

«Буковина», дневник укр.-руского поступового сторонництва в Чернівцях, подає цікаву статю про велику нараду в справі такої організації. Ми лише вряди-годи ді-

знаємо ся про діяльність наших буковинських братів, тимто цікаво буде нашим читачам дізнати ся про їх змаганя. Задля того наводимо сю статю п. з. «Голос наших мужиків» і додамо крім того від себе деякі замітки.

Ось що пише «Буковина» в ч. 181:

«В неділю, дня 22. серпня, відбулась в черновецькім «Народнім Домі» велика мужицка нарада. Вже перед тим нераз сходив ся менчий гурток найсвідоміших наших селян на довірочні збори і радив, в який би то спосіб не допустити до розтечи в нашім громадскім житю, як би то оперти політику руского народу на Буковині на цілком певній, здоровій, розумній підставі? На тих довірочних нарадах (в яких не брав участі ніхто з інтелігентів) самі мужики наші прийшли до переконання, що конечно до сего є організація всіх наших мужиків. Такої організації на жаль не мали ми доси і тому по кождім пересиленю між нашою інтелігенцією воюючі між собою сторони як стій звертали ся до мужиків, з чого очевидно родив ся лиш заколот між мужиками а се грозило упадком сили і політичного значіння Русинів на Буковині. Серед того заколоту наші селяни прийшли до рішення, що они стали лиш предметом, який вічно старались завоювати для себе інтелігентні воюючі табори а не тим чинником, який сам розбирає свої справи і тому сі довірочні мужицкі наради покінчили ся одностолосною ухвалою, що в імя всенародного добра треба покликати до життя українську мужицку організацію. З гори однак додано, що ся організація буде доступна для всіх тих укр. інтелігентів, які з народом хочуть працювати. З а д а ч е ю

сеї організації укр. мужиків на Буковині є лиш: 1) дати певну і здорову підставу політиці буковинських Русинів і 2) переіменити давній спосіб нашого громадянського житя, який слушно можна було схарактеризувати формулою: «нарід при інтелігенції» на такий, якому відповідала би більше справедлива формула а іменно: «інтелігенция при народі». «Доси були ми з вами, тепер будьте ви з нами!» — казали мужики. Остаточно вяже ся з тою організацією (яку постановили завести мужики під знаменем колишнього політичного товариства «Руска Рада») і надія що в тій мужицкій організації зійдуть ся чесні і щирі інтелігентні робітники наші на народній ниві і що тим способом можна буде знову зібрати в один гурт всіх, кому більше лежить на серці мужицка доля, ніж ті особисті симпатії та антипатії в інтелігентнім нашім кружку, від яких нераз залежало доси творене «партий» між нами.

«По попередних менчих довірочних нарадах, відбула ся в неділю, дня 22. с. м. перша ширша нарада наших мужиків в черновецькім «Народнім Домі». Зібралось понад три сотки сердаків. Душа радувалась, сили нові і надії будились на вид сих розумних лиць мужицких а передовсім під вражінєм чудових промов мужиків. Вся політична робота буковинських Українців йшла до того, щоб колись сам наш селянський нарід взяв свої справи в свої руки, щоб сам він своїм розумом кермував своєю долею*) — і ось в сю неділю діждали ся ми сеї радісної хвилі! Хто був

Гене́за поетичних творів

Маркіяна Шашкевича.

Студія

Кирила Студинського.

(Дальше).

Проф. Дашкевич замітив у своїй знаменитій рецензії на твір Петрова, що вплив народних пісень на творчість Шашкевича можна добачати в поезіях «Погоня» і «Думка»¹⁾.

Коли маємо говорити про перший вірш, то додамо, що сам Шашкевич зазначив в заголовку його звязь з народною казкою²⁾. «Погоня» починає ся:

Чи то сокіл пташку жене?
Чи то буря хмару несе?
Чи люта джума летить?
Ні! то козак конем садить!

Гуляй, вороненький, гуляй!
Врага постигай,
Відобемо дівчиноньку,
Пана твого сестровьку.

Як прилетиш, поздоровить,
І поплече і промовить,
Погодує тя рукою,
Рученькою біленькою,
І напоїть тя водою,
Ведонькою студеною³⁾.
Гуляй, гуляй на всі сили!

Через болота, через могили,
Через дуброви, через луки!
Потанцюєм з Татаринном!
Не нагріюсь вражм сядом,
Як попаде в мої руки!
Скоро блисну му шаблею,
Розвіллеть ся біг маею!⁴⁾

Ні рів, ні могила, ні темна ніч, ні туман, ні жалібний крик пугача не спляють молодого козака. На хвилю лише пристанув він, припав до землі послухати, звідки земля дуднить і пустив ся в дальшу погоню за Татаринном.

Строфок:

Десь поїхав ти козаچه?
Темно, тихо і страшенько, —
Часом лиш вврбня закряче,
Закряче сумненько...

закінчує ся перша частина вірша.

Другу частину починає поет словами:

Чи то вірли крильми бють ся?
Чи зірки сіяють?
Ні! то козак з врагом туть ся
Мечами блискають.

Утомлений борбою Татарин падає на землю а в розяренню стинає голову дівчині.

І кинув ся мов звір лютий,
Козак сильний на врага,
Грудь розколов, щоб добути
Серце диве Татара⁴⁾.

Завіз сестру до домоньку,
Поховав ю у садочку,
Посадив над нею руточку,
А в головах калиноньку.

Похоронивши сестру, лишає козак пусту хату і промовляє до коня:

Ходім, коню, в чужиноньку
Думочку думати,
Ходім, коню, на Вкраиноньку
Степами блукати.

Подібний мотив находимо ми в збірнику народних пісень Максимовича з р. 1827, з тою різницею, що місце Татарина заступає в ній «Ляшок». Ляшки бенкетують в Києві на риночку а один з них намовляє дівчину Галю, щоб йшла з ним в світ. Галя, влюбившись в Ляшка, вволює його волю. Утечу Галі спостерігає мати і кличе до синів:

Синиж мої молоді,
Баріт коні вороні,
Поспішайте у погоню,
За сестрою молодою!
Доженете у Прилуки —
Не робіт сестрі розлуки,
Доженете у Полтави —
Не робіт великої слави!...

Ідьте швидчій, не барітесь
Мою Галю привезіте!...

(Дальше буде).

на сій нараді, хто чув тамошні промови мужицкі, той радується сею хвилею має заразом і певність, що мужики наші вже справді дозріли до задачі, яку тепер на себе переймають.

(Конець буде).

*) Найдемократичніша суспільність вимагає таку провладу інтелігентних людей. Отже дуже гарно, щоби мужики брали участь в усіх справах, але провід нехай мають інтелігентні, спосібні і чесні люди, політично вироблені, бо без гетьмана військо гине! — *Ред. Русл.*

Другий конгрес уніоністів в Велеграді.

(Дальше).

Неділя 1. серпня.

Рано від 4. год. відправляли священники літургії, а від 8. год. в салі конференційній відбувалися наради західної комісії, о чім буде мова при кінці дня, в саях гостинних готовилися Русини до архієрейської літургії і робив проби хор питомців, а на подвір'ю перед народом віче апостолу, на котрім промовляли: від Чехів канонік Поспішіль (Оломуц), купець Зборжиль, Мезірка від учительства і Шебікова від чеських учительок і христ. соц. жінок, всі в душі чести католицького-народного за проводом славянських апостолів і про охорону дорожньої молодіжки. Від Болгарів говорив Данцев, від американських Чехів Злямапль, від російських уніятів Катерина Музафова, проф. Каміньський з Люблина і Сіп'ягін в душі взаємної молитви за правдиву віру, та від Варшави проф. Соколовський в душі панславистичним. Від Словінців промовляв др. Перне. Від Русинів о. Волянський по руски. Представляючи положення народу руского в Галичині, на Угорщині і в Росії, що той нарід розірваний і політично і релігійно, взиває братів Славян, щоби спільною працею і молитвою прийняли ся до направи положення. Від Хорватів говорив др. Пагман.

Закінчило ся се віче величавим виступом Русинів у архієрейській літургії. На просторім підвищено в однім кінці довжезного монастирського подвір'я українського того дня високими славянськими, краєвими і державними прапорами, став о 1/2 11 год. цілий собор священників грекокат., руских, болгарских, румунських, і з Константинополя, і з Риму побіч Митрополита Шептицького зі всіми інсигніями. На околиці престолу стало 8 священників (о. Давидяк, др. Мишковський, о. Донарович, о. Ніярді, о. Франко, о. Волянський, о. Веригін, о. Рейдон) з них 4 з бородами. Подальше дякони др. Боцяні і о. Патріло і церемонієри др. Масцюх і др. Дорожинський

та асиста зложена з докторандів Інсбруцких. З лівого боку став трон і амбон, з правого подальше уставив ся хор питомців з Оломуцу під опікою о. Меренькова. Кругом підвишеня позасідали чеські каноніки і визначніші особи. Плещу заповнив кількатисячний нарід разом з учасниками конгресу, а з вікон приглядали ся аж до кінця місцеві єзуїти, гості російські (які робили собі нотатки) і архієп. оломудський др. Бавер.

Яке вражінє робила ся Літургія, не дасть ся так легко сказати. Постава Митрополита, ріжнородність осіб і язиків, повага церемоній, краса співу, дали разом чудовий образ богатства східного обряду. Пізнали як високі і учені личності, так і простий нарід, і Чехи не оперли ся жадобі ще раз побачити таку Літургію і відфотографувати той вид на пам'ятку.

З огляду на відправу показало ся тоді, що не в рамках однообразности краса і богатство вразу слави Божої, а в тім, коли кожний після свого характеру привносить в жертву культ одної ідеї Бога. Як ріжнородний єсть Бог в ділах своїх, так ріжнородний мусить бути єго культ. (Всякое дитаніє да хвалить Господа).

Зі згляду на спів видко було як на долоні, що так як народність, побожність, церков., патриотизм, обряд — то понятя складаючі цілість, а недостача одного нече нераз гармонію; так священник і батута (розумій спів і музика) то не є понятя розбіжні, себе виключаючі, а протівно, се понятя доконче себе спомагаючі і доповняючі. Се розуміють і управляють такі католики як Моравяни, хотія латинники. У нас зуміли сї понятя получити і середною лівією повести чоловік такої міри як Митрополит Шептицький і тому горнуть ся коло него всі одиниці доброї волі.

Чеські богослови зі своїми властями оказали нам велику прихильність, коли з усею готовостію і витревалостію сходили в послідній хвилі вичити ся і виконати в чужім язичі такий концерт як руска Літургія архієрейська та витримали сю пробу як найкраще. Наш обряд красний, але і коштовний, бо вимагає багато вкладу і великого персоналу. Виступ богослужбний в нашім обряді, то виступ магната, бо є твором таких магнатів духа, як наші св. отці тому за ту поміч на сїм місци чеським богословам наша пира подяка.

На нас того дня звернені були очі всіх, а наша пісня зацікавила не тільки співучих Славян, але і єзуїти просили о написане для них деяких наших принагідних співів, а чеські богослови навязали з нами сталу виміну музичних творів духовних і світських так, що сподію ся, що на слідуючим зїзді побачимо у них не менше знанє рускої пісні, а з тим і рускої мови як з наших богословів.

По обіді, на котрім підніс тоаст ректор монастиря в честь гостей, а єписк. Бавер в честь господарів, зачало ся друге загальне засіданє рефератом Митрополита Шептицького, котрий зазначивши щасливий вислід першого конгресу, що збудив інтерес між ученими ріжних народів, а також в Ватикані, відпирив підозріння православних, якоби ми хотіли виховати місіонарів до перетяганя їх на католицизм, а також закиди певних кругів, якоби конгрес мав політичні тенденції панславистичні. Minime gentium, говорив; наші задачі є: вглубляти ся в науку історії церкви, догми і обряду, вглянути в минувшину далеку, пізнавати себе взаємно, шанувати себе, вирівнувати непорозуміння і так спокуюти, лучити то, що перед століттями розірвано. Ціль, щоби всі були одно після слів Христа, а мотив — слава Божя. Оплескам положив конець всалом відспіваний питомцями чеськими, почім виголосив протоєрей Мальцев розправу наукову про epiclesis. Гадок сеї розправи не можна коротко подати. Ліпше відіслати читачів до Acta conventus Velehradensis II, де виїде все напечатане.

По нїм розправляв Пальмієрі про непорочне зачатіє в російській теології, поправляючи погляд „Церковного Вѣстника“ (Петербург), якоби віра в ту догму на Руси була вислідом католицької пропаганди. Сю розправу доповнив Jugie в своїм рефераті історичними датами з жерел теологічних з 11—16 віку. На тім перервано загальне засіданє. По кождім відчиті співали чеські богослови якусь пісню після предмету реферату або народности бесідника.

О 6. год. удали ся учасники до церкви, а

звідтам на вечеру а потім деякі на спочинок, а деякі на наради секції теоретичної під проводом Митрополита Шептицького. На тім засіданю постановлено на внесенє дра Грібеца заложити міжнародну „Велеградску Академію“ наукову з офіційною оселею в Велеграді, філіями в Празі, Львові і т. д., котрої ціль: а) піднесенє літератури богословської у Славян, б) досліди східно-церковного обряду, в) досліди життя св. Кирила і Методія а також Велеграду, д) заложити бібліотеку велеградску, уряджувати курси і так відбудовувати діло св. апостолів славянських. На тім закінчив ся день 1/8., наш день.

(Дальше буде).

Допись з Станіславщини.

(Hannibal ante portas станіславського семінаря духовного).

Є ясно понад всякий сумнів, що кацапи є рішучими, невмолими ворогами католицької Церкви. Свої ворожі відносини до католицької Церкви заявляють они на кождім кроці. Ціле їх дневництво без виїмки переповнене нападками на наших Єпископів, на ОО. Василян та на все широкатолицке духовенство. Особливо наш Єпископ для Америки Преосв. Ортинський і станіславський Єпископ Преосв. др. Хомпшин не сходять із стовпців москвофільских часописів. Кацапські провідники явно проповідують православіє та з цинічним спокоєм організують памонництва до Почаєва.

Кацапским проводирам явно помагає в ширеню православія заражене кацапщиною духовенство.

Таких о. Крушельницьких є у нас цілі сотки.

А скільки на тім тратить справа католицької Церкви, як на тім терпить повага нашого клиру?!

А відносини отсі незавидні так довго тривати муть, — як довго наші власти духовні будуть спокійно дивитись, як на організмі нашого духовенства розростає ся та гниє кацапський боляк.

Ось тому кождий, хто щиро бажає добра для нашої Церкви і народа, зітхає до тих часів, коли серед нашого духовенства не буде кацапських агентів православія, але ціле духовенство овіяне тими самими ідеалами Христовими буде згідно і неподільно служити нашій руско-католицькій Церкві і нашому безталанному народові.

Нічо отже дивного, що всіх отсих добремислячих людей громом поразила чутка, що із слідуючим шкільним роком 1909/10 мають прийти на професорів і префектів до духовного семінаря в Станіславові два кацапи, вихованці кацапської бурси в Станіславові, оо. Медвецький і Чарнецький.

Вість ся переняла тимбільше жахом відданих щиро нашій Церкві людей, що ті два отці не мають навіть кваліфікацій на се будь що будь впливовє та відповідальне становище.

О. Медвецький приготує ся ще сам до докторату а Чарнецький що йно скінчив теологію. З такими кваліфікаціями люди найдуть ся безпечно і поза „кацапскими“ вихованцями.

По нашій думці оно дуже небезпечно пускати вовків жежи спокійні вівці і сотню нашої теологічної молодежи віддавати під провід приклонників та обожателів апостола Наумовича.

А заходить поважна обава, що з тим роком по придбаню для семінаря духовного таких сил — вирине там кацапська справа зі всіми своїми поганими наслідками, чого там до тепер на щастє не було.

Молоді отсі священники о. Медвецький і Чарнецький виховані в кацапській бурсі, переняті кацапскими кличами, не можуть бути добрими учителями та виховниками руско-католицької теологічної молодежи.

Ось тому ми надіємо ся, що Преосв. священный Єпископ станіславський, котрий з правдивим пожертвованєм та апостольським жаром служить руско-католицькій Церкві, не дасть справ сеї Церкви на поталу кацапским яничарам, але розглянувши наші перестороги та провіривши їх правдивість, не допустить, ut aliquid detrimenti ecclesia capiat. А сего ми з цілої душі бажаємо та надіємо ся.

Вірні руско-кат. Церкви.

1) Дашкевичъ: „Отзывъ“... стр. 131.

2) Онишкевичъ: „Руска бібліотека“ Т. III, стр. 11.

3) Останні дві строфи „Погоні“ нагадують нам чеську, народну пісню:

Přenes, mne přenes, mug wraný [konjěku,

Přenes mne přenes, přes ten černý les, Až ty mne přeseš,

K mey miley donešes Dostaneš k wečeři zlatey oves.

„Slovanské národní Pjsně“ sebrané Fr. Lad. Celakowským. Praha 1825. Т. II, стр. 29.

4) Ся зворотка виказує, на мою гадку, вплив сербської народної пісні. Сербський лицар Милош збирає ся перед битвою на Косовім полі до турецького табору, щоби сповнитися присягу і убити хана Мураша. Він промовляє до своїх друзів, що час йому сідати на коня.

Да закольем Турког цар Мурата, Да мустанем ногом под гръце

Караджіч: Народне српске пјесме. 1823. Т. I. Стр. 167—9.

Саму катастрофу опише народна, сербська пісня тими словами:

Ой спалахнув мов багаття Милош, На Мурата хижим вовком скочив

Сталевий меч вихопив із пахвів І давай ним шаткувати, сікти:

Добре дбає в пень рубає Турка Й роспалатав сливе на двоє хана.

Гляди: Сербські народні думи і пісні. Переклав М. Старикий. Київ 1876. Стр. 260.

Політичний огляд.

Заграниця.

Урядові вісти про іспанські перемоги над Кабіліями треба приймати з великим застереженням, годить ся відносити й до вістий, що походять з англійського жерела. Н. пр. в одній англійській часописи подано допис, що положене Іспанців в Африці вельми невідраднє, що здобуте ворожих позицій на горі Гуру, високій 3000 стіп не можливе, що треба буде розпочати операції від сторони моря, до чого одначе треба 25.000 най-лучшого війська, так, що Іспанія буде мусіла в околиці Мелілі вислати 50.000 війська. Вирочім положене в самій Іспанії вважають невідрадним, чого доказом відзив правительства до Кортезів, на яких бажає оно звалити частяну відвічальности. Правительство хоче скликати парламент на 1. жовтня, щоби мати спрому як найскорше піддати критиці правительственну політику і прослідити питанє про відвічальність за заворушенє в Барцельоні і події коло Мелілі. В Барцельоні увязнені тревають дальше, вязниці череповнені; з околиць Мелілі надходять вісти про нові напади Кабілів, а міжтим для іспанської людности не здобуто ані пяди землі. Годі, щоби такі відносини тревали дальше.

До російських дневників доносять з Харбіну, що між російским населенєм на границі Хін панує великий пополох, бо переконує ся оно, як безсильно є тут Росія і як сю безсильність використовують Хінці. Н. пр. побудували они до Хіпикору залізницю і нагромадили тут багато війська. Росія так, як би сего не бачила, хоч сі околиці належать до найважнійшої сфери єї інтересів. Взагалі панованє Росії в тамошних областях є вельми сумніве. На найновійшій картці хейлюнцянської провінції, виданої хінськими властями, помальована жовтою краскою також область по лівій стороні Амуру, між Амуром а Цією і вчислена до Хін. Перед кількома роками було там 64 російських сіл, тепер нема й сліду з них.

Ледво притихла кретьйська справа, а вже турецьке правительство має новий клопіт, бо мусить завести лад в Альбанії. Альбанці думали, що виступивши в обороні суверенних прав Туреччини що до Крети, заявивши свою охоту до війни з Грецією, они не мають вже жадних інших обовязків зглядом Туреччини. Одначе сі обовязки має їм пригадати турецьке військо, що стало тепер непотрібним на тесалійській границі. Джовід-баша дістав наказ, оружно присилувати до послуху Альбанців з округу Іпек, які заатакували були деякі відділи турецького війська. Прийшло вже навіть до двох стріч, але Арнавти під впливом турецьких стрілів (ужито навіть гармат) цофнули ся в гори. Надійшли ще три нові турецькі батальони з трома машинними карабінами. По обох сторонах було досить убитих та равних.

Просимо відховити переглату.

Новинки.

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Успеня Пр. Д. М.; римо-кат.: Августина. — В неділю: руско-кат.: Обр. Г.; римо-кат.: Ст. св. Івана. — В понеділок: руско-кат.: Мирона; римо-кат.: Рожи в Лім. — Ві второк: руско-кат.: Фльора і Лавра; римо-кат.: Раймунда.

— **З Унева** (пов. Перемишляни) доносять пам, що завтрішнього дня на сьвято Успенія Пресв. Богородиці сподіють ся там великого здвигу вірних з околиць. Службу Божу відправить Ексц. Митрополит гр. Шептицький.

— **Театр «Рускої Бєсїди»** під дирекцією п. Стадника по побуті в Борщеві виїхав до Каменця подільського і грає в тамошнім міским театрі. На перше представленє дня 19. с. м. відіграє „Марусю Богуславку“. Про сю виставу пишуть звідтам до кївської „Ради“: „Таке артистичне виконанє трапляє ся рідко бачити. На сцені було саме житє; не помічало ся ні на хвилину ніякої роблености. Гра була така жива, з таким огнем ширости, що глядачі забували дійсність, і не раз мимохіть горячі сльози котили ся з очей. Видко було, що гра зачеплює якісь глибокі й дорогі струни душі. І разом з вдоволенєм чудовою грою артистів глядачі почували в своїй

душі якийсь смуток і пригновленність, що цілком зрозуміло. Живий образ Марусі та її матери нагадували глядачам багато дечого, про що они давно вже забули й думати. Ганна з Богуслава примусила багатьох згадати „чиї они діти“. Ансамбль був чудовий. Зразу взято було певний тон. Масові сцени пройшли дуже гарно. Що стосує ся окремих виконавців, то мусимо сказати, що всі добре грали, але найбільше визначились д-ка Стадник (Маруся), д. Юрчакова (Леся), д. Осиповичева (Ганка), д-й Шевченко (Сахрон) та д. Стадник (Гирей). Гра оркестри визначає ся лагідністю і мягким кольоритом. Теж саме треба сказати і про хор. Всі пісні виконано артистично, а тонкими нюансами.“—Ось так пишуть про наш театр за кордоном, а в нас ще багато відносять ся до него недовірливо і все мають щось до скритикованя. Добре то кажуть: Nemo propheta in patria sua!

— **З Порохника** пишуть нам: Сими днями зготував артист-маляр п. Андрей Демкович з Нижанкович для рускої Захоронки в Порохнику портрет Всесєв. о. д-ра Івана Гробельського, пралата станиславської капітули, основателя Захоронки в Порохнику і вельми заслуженого діяча на полі культурного і економічного піднесеня порохницької Руси-України. Портрет величини 70/50 см. на полотні, олійними красками зладжений вельми удатно і буде першою окрасою Захоронки, та буде безустанно пригадувати молодому поколіню тоті чесноти, якими вкриває ся Всесєв. о. Пралат, та буде закривати молоду Русь порохницьку до просвіти і привязаня до прегарного нашого праїдного обряду. Ще раз мущу зазначити, що портрет вельми старанно викінчений і п. Демкович завдав собі труду, а хоч ще молодий і мало звисний маляр, то вже сим що для Порохника зділав (до церкви прегарний образ св. Антонія печерського а для підписаного копію образа Рєпіна «Рада Запорожців над письмом султана Магомеда IV.»), а тепер висше згаданий портрет, заслугує, щоб на сего талановитого молодого маляра інтересовані круги звернули свою бачність. П. Демкович помалював рівнож кілька церков дуже старанно, а всім образам надає ціху побожну і взвеслу, так що око зрїтеля приковуєть до себе, проте наше духовенство при мальованю церков повинно, імя сего артиста затаїти собі, тим більше, що є невибагливий і вдоволяє ся розмірно невеликою заплаатою. Мимоволі уважав я за відповідне подати сю примітку до відомости загалу, бо на жаль лучають ся такі нерозважні собратя, що віддають роботи по церквах чужим малярам, котрі не розуміють нашої церковної штуки, а талановиті наші рускі малярі надіють і гинуть перед часом. Пора над сим призадумати ся. Відслонєнє портрета Всесєв. д-ра Івана Гробельського в рускій Захоронці в Порохнику і попис дітний відбуде ся торжественно дня 21. вересня, в празник Рождества Пресв. Богородиці. — о. Данило Бодревич, парох.

— **Січовий зїзд в Чернівцях** відбуде ся не 21. але 26. вересня с. р. Оноді „Союз Січий“ скликав до Черновець на нараду всіх кошових. Але, як звичайно у нас буває, явило ся дуже мало учасників наради. Із звіту тої наради, поміщеного в „Буковині“, видко, що центральна організація бук „Січий“ доперва тепер взяла ся до підготовленя вправ, якими Січовики мають пописувати ся. Се не троха, але дуже пізно. Протягом 4 неділь (не тижнів) при малім числі інструкторів — і ще на Буковині — не можливо вучити вправ так, щоби они рівно виїшли. Се вже загальна у нас, Русинів, недуга, що до всього беруть ся пізно і прихапцем, замість, щоб заздалегідь робити після програми. Програма зїзду бук „Січий“ в Чернівцях є така: 1) сьвятотичний похід через місто; 2) „академія“ себто привітна бесїда з коротким історичним нарисом про значінє сего сьвята, почім йшли би деклямації і спів; 3) вправи гімнастичні (вправи вільні, топїрцями, вправи з сиваквою); 4) театральне представленє і комерс.

— **Рєньскі чи 2-коронівки?** З Відня доносять: На засіданю ради Австро-угорского банку обговорювано справу випущеня в обіг 2-коронівок. З причини, що держ. рада не ухвалила на час закона про чеканєнє 2-коронівок, ухвалено випустити знова 1-рєньскові срібні монети.

— **Живна в Австрії.** Австрійське министерство рільництва видало сими днями звіт про стан зєствів і живнє в першій половині сорпня с. р., в котрого виймаємо отсі вісти: Непостійна погода в ливни і численні гради в альпєйских краях, посуха на Поділю і сніги та ливни в Альпах спияли доси живна в многих сторонах і наробили великої шкоди. В кількох краях заросло житє, а в кількох кинула ся сніг на щеницю. В половині сорпня вже всюди житє було зібране. Видатність озимого жита в зерні можна означити переважно доброю, ярого жита також доброю а навіть дуже доброю. За то видатність соломи є лише середна, а навіть слабо середна. Збір щениці залагав ще значно до 15. сорпня мимото того, що великі спеки прискорили досріванє зерна, а в кількох краях почато косовицю перед повним досрінем, щоби не кинула ся сніг. Видатність ярої щениці можна означити з уваги

на згадані шкоди лише як досить добру, а озимой лиш як середну і слабо середну. За то якість зерна, о скільки не потерпіло від слоти, є добра. Але се відносить ся лише до долїшної Австрії, Каринтії, полудневого Тиролю і відповідного наса східної Галичини. Збір в судетских краях і в західній Галичині можна вважати за середний, пересічний і досить добрий. Ріпак видав збір слабо пересічний. Збір ячменю корисний в долинах альпєйских країв, в судетских краях, у східній Галичині і на Буковині. Видатність в зерні є там середна, декуди добра, а якість зерна переважно бездоганна. Те саме відносить ся і до південної Чехії, за те зі східної Морави і північної Чехії, приходять менше корисні вісти. Овес, котрий заповідав ся вельми корисно в соломі і в зерні, потерпів сильно перед повним досрінем через появу всяких шкідників. Мимо того можна вважати видатність вівса — з виймкою західної Галичини і Шлеска, де она є лише середна — за переважно добру, а навіть дуже добру. Бараболі, мимо того, що в деяких околицях потерпіли через надмірну вогкість або посуху, заповідали ся коло 15. сорпня всюди досить добрі, а навіть дуже добрі.

— **Сумна памятка.** В книжці „Про цїсаря“ розповідає бар. д'Альборі, що в цїсарській виллі в Ішлю знаходить ся на першім поверсі приватна каплиця, в котрій переховує ся мала подушкка, на якій сконала цїсарєва. Містить ся она в кришталєвій касетці, украшеній крестом, на котрій видніє ся напис: „10. вересня 1898“. На подушчинці знаходить ся оригінальний акт смерти, списаний зарядом міста Женеви у французькій мові. Касетка знаходить ся по лівій стороні вівтаря а ще украшують єї сьвіжими цьвітами.

— **В справі виробу черепиці** оповіщує Ліга промислової помочи у Львові: Ліга пром. помочи дістає від селян цілого краю щораз частійші жалоби, що старости старають ся підтягнути хлопські малі черепицярні цементові під постанови §. 25. промислового закона, заряджують комісійні доходженя і наказують старати ся о дозвіл на заложєнє і урухомленє варстатів виробу черепиці. В цілі охорони так необхідного, а гарно розвиваючого ся домашнього промислу (побічного занятя попри хліборобство), Ліга промисл. помочи пояснює інтересованим, що: а) виріб цементової черепиці є промислом вільним, який вимагає лише зголошеня, б) черепицярні варстатив без огнищ і моторів є вільні від всяких комісій і доходженє і не вимагають дозволу на уладженє заведеня, в) если є ведені побічно, попри головне занятє в хліборобстві без інших помічників як домашні — є домашнім промислом і яко такі мають бути вільні від заробкового податку. На випадок противного тим основам становиска властей, належить віднести ся до найближшого Тов-а промислової помочи або прямо до Ліги промислової помочи у Львові.

— **„Пророк“ або темнота.** В селі Тимошівці, чигиринського повіту — як доносять „Раді“ — заявив ся „пророк“. Він — молодий ще розмірно чоловік і жив собі доси тихо та мирно. Ніхто ніякої уваги не звертав на него і не примічав єго. Аж тут несподівано взяв він тай заворожив, на книжці заворожив. І повалили до него люди. Спершу тільки свої з Тимошівки, а далі й з інших околиць. Тепер в приміні дні, — а їх два на тиждєн: середа і п'ятниця, — наскодить ся та наїздить до „пророка“ така сила народу, що коло єго хати розтаборює ся немов цілий ярмарок. „Пророк“ бере не дорого — 5 до 10 коп., проте має дуже добрі заробтки. Буває, що хто втерєє чергу в один приємний день, то остає ся ждати до другого приєму. Кажуть, що сам становий пристав ходив до „пророка“ і коли запитав єго: „а що я вчєра вечеряв?“ то той відгадав. Після сего пристав не зачепив єго, а ще трохи й від себе сунув єму в руку. Но, очевидно, як пристав глупий, то щож сказати про неписьменних мужиків?

— **Варшавський магістрат** виставлений тепер на посьміховище цілого сьвіта. Викрито в нїм такі надуманя і крадіжки, що ледви чи найде ся де друга така зєверхність громадска. Ген.-губернатор Скаллон вислав на контролю в магістраті окрему комісію, яка викрила крадіж великої квоти грошей, ведену від давних літ. Урядники побірали пенсії за своїх давно померлих товаришів. Ватаги експропріаторів стояли в змові з варшавским магістратом і т. п., а до сего всього прикладав руку президент Варшави. — Таку „славу“ про магістрат в Варшаві розносить польска праса в Галичині дорогою на Берлін і Петербург.

— **Вибух в фабриці оружя.** В фабриці набойв Байса в Будапешті наступив вчєра вибух. Причиною вибуху був дрібний порошок, який буває у воздусі в фабриках набойв. На ратунок прибула пожарна сторожа в силі 150 людей і санітарні відділи. З під звалищ частини фабричного будинку — витягнуто 15 тяжко і 3 легко ранених робітників. Переважно є се молоді хлопці. Рух в фабриці не станув з виймкою зруйнованого будинку.

— **Холєра в Голяндії** появила ся в Роттердамі, занєсена там з Росії. З поміж 4 осіб, які занєдужали на холєру, двоє померло.

— Чума. Межи Киргізами в степах вибухла чума в однім аулі. Занедужало 29 осіб і всі померли.

— Розрухи в Альбанії. З Царгорода доносять, що в Альбанії вибухла справдішня революція. В краю Ругова убито 10 турецьких жовнів. В Сафії Альбанці підмінували турецьку касарню і висадили її у воздух. Згинуло 7 жовнів а багато є ранених. В Ганса напали Альбанці на магазини зброї. При обороні магазину згинуло 172 турецьких жовнів.

— Убийство в Тулустім (пов. Залішки). Вночі з дня 22. на 23. с. м. вбив в полі Антін Білоус польового Ніколая Джмеліка. Причиною убийства була месть за те, що Джмелік зловив його кілька разів при крадіжці людських сноів і обвинив перед урядом громадским. Антін Білоус, 31-літній муж, батько двох дітей, виїхав вночі знов в поле, щоб набрати чужих сноів і привезти до дому. А побачивши польового, що знов за ним слідить, відвернувся Білоус орчик і так сильно вдарив польового кілька разів по голові, що сей зараз упав. 63-літнього Джмеліка знайшли рано пастухи ще при житю, котрим мав сказати "люди, ратуйте мене і будьте свідками, що Білоус побив мене". По короткім часі скінчив життя. А Білоуса знайшли в полі при оранці; сейчас завели его до суду, але до убийства не хоче ся ще признати.

— Огонь. В Купчинцях коло Тернополя згоріло 4 господарства.

Оповідки.

— Посвячене сокільського прапора в Тисмениці відбуде ся завтрашньої суботи а не в неділю, як через похибку оповіщено.

— Позір Львовяни! Читальня «Просвіта» на жовківській передмістній уладжує сей неділі 29. серпня в городі п. Яхніцького при улиці Жовківській ч. 65, коло рампи залізничної за церквою оо. Василян велику народну забаву. В програму входять: Гри і забави рухові, колесо щастя, фантова льотерія, танці, почта, хор і т. п. Музика почтова. Вступ 30 с. Для дітей 10 с. Початок забави о г. 2 1/2 по пол. В разі непогоди відбуде ся забаву на другу неділю т. є 5. вересня с. р. Брати і Сестри! Спішіть всі на сю милу руску забаву, бо дохід з неї призначає ся на будову власного дому читальні. До милого побачення! — Комітет.

— З залізниць. На шляху Львів-Іцкани межи станицями Черепківці і Руда на Буковині отворено перестанок Багрянівці.

— З пошти. З днем 1. вересня с. р. отворить ся в місцевості Ласківці новий поштовий уряд з урядовою назвою «Ласківці». Той уряд лучить ся в поштовою сітню пішим післанцем до ц. к. поштового уряду в Могильниці. Місцевий округ доручень нового поштового уряду творить громада і двірський обшар Ласківці а замісцевий фільварки: Йосифівка, Кільчичі і Застави коло Вербоваць.

Телеграми

з дня 27. серпня.

Бетені. При перегонах машин до літаня першу нагороду дістав Павльгам, який перелетів 131 км. в 2 год. 43 мин, 25 сек.

Відень. З Ішлю доносять, що відвідини румунського короля у нашого цісаря, заповіджені на перші дві вересня, будуть здаєсь відложені на пізнійше, з причини недуги рум. королевої.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперціє з першої галицько-руської фабрики Евгена Біліньского в Збаражні.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурса тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священиках.

Держім ся покликую:

Свій до свого!

Вже виїшов:

ПРАКТИЧНИЙ ПРОВІДНИК

для

науки релігії в школі і в церкві.

Уложив о. Евген Гузар.

Друге доповнене виданє.

Ціна 4 кор. без почт. перес.

Набувати можна лиш в Книгарні наук. Тов. ім. Шевченка у Львові. Ринок 10.

Др. Богдан Барвіньский:

Зізд галицького князя Данила з угорским королем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 16° ст. 18. — Ціна 10 сот.

Прешбурський зізд в справі спадщини по Бабенбергах. (Причинок до історії великого австрійского безкоролівя). Львів 1903. 8° ст. 27. — Ціна 30 с.

Жигимонт Кейстутович, великий князь Литовско-руський. Історична монографія. Жовква 1905. 8° ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Ціна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza a історичні висновки д-ра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичні причини. Розвідки, замітки і матеріали до історії України-Русі. І. Жовква 1908. мал. 8° ст. 170. — Ціна 2 К.

Історичний розвиток імени українсько-руського народу. Львів, мал. 8° ст. 41. Ціна 40 с.

Pieczęcie książąt halicko-włodzimierskich z pierwszej pol. XIV. w. Краків 1909. мал. 8° ст. 22. Ціна 40 с.

Дістати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Ол. Барвіньский. Історичний огляд заснован Народного Дому у Львові (на основі жерел). — Ціна 80 сотиків.

Ол. Барвіньский. З останних десятиліть XIX віку. — Ціна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego, list Edw. Gnięwosza, szefa sekcijnego ministerstwa wyznań i ośw. do Alexandra Barwińskiego. — Ціна 10 сот.

Гомерово Одиссея, переклад Ніциньского (Байди). Ч. I і II. — Ціна 4 К, 40 с.

Метаморфози Овідія, переклад Сердешного. — Ціна 1 К.

Григорій С. Сковорода. — Ціна 30 с.

Кониський, Непримирена. — 40 с.

Куліш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антін Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Наймишка, повість. — 60 с.

Княгиня. — 30 с.

Проф. Ратміров. повість "Мордовця". — 40 с.

Орлеанко, Великий, повість. — 50 с.

Йов, переспів П. Ратая. — 1 К.

Можна дістати через адміністрацію "Руслана" або в книгарні Н. Товариства ім. Шевченка.

Церковні річи

КРАСНІ І ДЕШЕВІ ПРОДАЄ

"ДОСТАВА"

основа руским духовенством — в Станиславові при ул. Смольки ч. 1, а у Львові при ул. Рускій ч. 20 (в каменіці "Дністра").

Там діставе ся ріжні фелони, чаши, хрести, ліхтарі, свічники, таці патерці, кивоти, плащениці, образи (церковні і до комнат), півті і всякі другі привборя. Також приймають чаши до позолоченя і ризи до направи.

Удїл виносить 10 К (вписове 1 К), — за гроші вложені на щадничу книжку платять 6%.

29 (26—?)

"Przegląd Krajowy"

dwutygodnik polityczny, społeczno-ekonomiczny i literacki o kierunku demokratyczno-krajowym, poświęcony przede wszystkim sprawom kulturalnym Ukrainy.

Передплата "Przegląd-u Krajowego" виносить в Галиччяї: річно 18 К, піврічно 9 К, чвертьрічно 4 К 50 с.

Адреса Редакції і адміністрації: Київ, Фундукаївська ч. 10, м. 14.

Кураційний і дезеровий ви-

ноград, найкрасної якості, з великими ягодами; солодкий, щоденно свіжий з-ння, 5 клгр. — 3 К. Мід природний чистий 5 клгр. 6 К 50 с.

L. Altneu, Versecz 4, Ungarn.

78 (5—15)

Телефон 788. — Конто щадниці поштової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечень

"Дністер"

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпеченя будинків, збіжа і знарядів господарських, від шкід огневих під корисними услівями, числить умірковані премії за обезпеченя,

ліквідує шкоди безпроволочно по пожарі,

уділяє обезпеченям членам з річної надвижки звороті.

За рік 1908 припадає на користь членів зворот 15%.

Поліси "Дністра" приймає при позичках Банк красвий у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса Опщадности, Руска Щадниця і інші каси опщадности.

Через "Дністер" можна асекуровати ся на житє в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові. Інформації до обезпечень уділяють агенції "Дністра".

Зголшненя письменних господарів о агенцію приймають ся тільки з таких громад, де еще не робить ниший агент "Дністра".

Фонди "Дністра" 31/12. 1908 виносить: Фонд резервовий і резерва премій К 1,865.540.—; інші фонди К 458.564.—; разом К 2,324.104.—

Канцелярії Товариства отворені для сторін від год. 8—3.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1909.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Тарнога	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:58	9:30
Черновець	—	—	—	6:40	12:20
Станиславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:45	4:25	—	11:00
Пустомит	7:29	11:45	4:25	10:15*	11:00
Самбора	8:00	9:57	2:00	—	9:00
Любіня	8:00	9:57	2:00	9:00	11:45*
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:05	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	10:05A	1:48B	4:50	8:20
Брухович	8:15	12:40	3:27B	5:30†	9:35B
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
" Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
" Курович	—	—	11:19	—	9:39
" Винник	8:07	—	11:19	3:26	9:39

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:00	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:38
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станиславова	—	—	2:50	—	—
Коломиї	—	—	—	6:00	—
Стрия	7:30	—	1:45	6:55	11:25
Пустомит	7:30	10:35*	1:45	6:55	11:25
Самбора	6:00	9:05	—	3:40	10:45
Любіня	6:00	9:05	2:15*	8:40	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	—	11:35B
Янова	8:20	10:10	1:37†	3:40	6:30
Брухович	7:21	11:05	2:30B	5:50†	8:45B
Брухович	6:14	9:00A	12:41B	3:45	7:10
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15
З Підзамча:					
До Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:29	11:32
" Бродів	6:35	11:00	2:31	8:29	—
" Курович	—	7:13	—	2:52	—
" Винник	5:44	7:13	1:30	2:52	—

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в неділі і свята від 10/5 до 11/5. А) Лише в неділі і свята від 1/7 до 21/8. — Б) Лише в неділі і свята від 1/6 до 30/9. — В) В неділі і свята а від 1/6 до 30/9 щодень. — Г) Щоденно від 1/7 до 21/8. — 3) Лише в неділі.